

Dionizy Kosiński

Rochy, gm. Zduny, woj. kaliskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 19, 144-145

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Należy wspomnieć, że w latach 30-tych bieżącego stulecia w rejonie wał Zielnowo, tj. w odległości ok. 2 km od omawianego odkrycia w kierunku wschodnim wydobyto z dna rzeki Wieprzy inną diubankę /stanowisko 9/. Diubanka ta jest również wykonana z jednego pnia drzewa dębowego i jest dłuższa od omawianej. Jej długość wynosi 463 cm. Jest ona również bardzo mocno uszkodzona i zniszczona. Ogólnie datowana jest na okres wczesnośredniowieczny. Łódź znajduje się w zbiorach Muzeum Zamkowego w Dąbrowie pod nr inw. MD/DM/105.

Inne badania:

Przeprowadzone badania archeologiczne brzegów koryta rzeki Wieprzy na odcinku wykonywanych prac zabezpieczających i konserwacyjnych, tj. od Cisowa do Kowalewic, w miejscach wybranych, pozwoliły odkryć dalsze ślady osadnictwa pradziejowego. W rejonie korytarza rzeki w Zielnowie stwierdzono ślady osadnictwa mezolityczno/neolitycznego i osady kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza /stanowisko 7, 8/, a w Kowalewicach ślad osadnictwa kultury łużyckiej /stanowisko 1/.

Przewiduje się tu dalszą kontynuację badań.

REJSYTY, gm. Rychniki
woj. ełbskie
Stanowisko 1 i 2

Muzeum Zamkowe
w Malborku

Badania prowadził dr Antoni Jan Pawłowski. Finansował WKZ w Ełblągu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko /XII w./ i osada przy-grodowa.

Celem prac było rozpoznanie umocnień warownych grodu, zabudowy znajdującej się pierwotnie na majdanie oraz uściślenie chronologii obiektu.

Wstępne prace przeprowadzono w 1984 r., zakładając dwa wykopy sondażowe, oznaczone symbolami I/84 i II/84. W 1985 r. wytyczono kolejne dwa wykopy - III/85 i IV/85 - z których pierwszy zlokalizowano na majdanie w partii przywałowej, a drugi przecinał wał.

W wykopie III/85 odkryto relikty późniemiątki, której północna część wchodziła w wał, stanowiąc rodzaj kazamatu. W północno-wschodnim narożu późniemiątki znajdowało się palenisko z obudową kamienną. Prawdopodobnie dach tej budowli o ścianach słupowych tworzył chodnik obronny obiegający zbroczę wewnętrzne wału.

W wykopie IV/85, przecinającym wał, stwierdzono dwuetapowość jego budowy. W pierwszym etapie był to wał niewielkich rozmiarów /szerokość podstawy około 5 m, wysokość około 3 m/ wykonany w konstrukcji przypominającej skrzyniową z oblicówką kamienną wewnętrznego zbocza. Natomiast później został rozbudowany w konstrukcji przekładkowej, po której zachowały się otwory po zbudowanych belkach ułożonych równoległe i prostopadle do krawędzi wału. Wymiary rozbudowanego wału były następujące: szerokość podstawy około 15 m, wysokość od strony majdanu około 5 m, a od strony fosy około 10 m. Trudno obecnie wskazać powod tak znacznej rozbudowy obwodu warownego. Ze względu na niewielkie rozmiary wykopów założonych dotychczas na majdanie nie można jeszcze określić jednoznacznie charakteru zabudowy i jej rozplanowania, jak również ewentualnej dwufazowości sąsiednictwa grodu, odpowiadającej zarejestrowanym dwóm etapom budowy obwodu warownego.

W trakcie eksploracji późniemiątki znaleziono kilkaset ułamków ceramiki ręcznie lepionej o grubych ściankach, z gruboziarnistą domieszką mineralną, wypalonych w atmosferze utleniającej oraz ułamki naczyń obtaczanych niemal na całej ich wysokości. Zdobniczo i technologia naczyń obtaczanych nawiązuje do ceramiki z terenów Mazowsza i Ziemi Chełmińskiej. Być może badany obiekt jest reliktem grodu polskiego znajdującego się w strefie pogranicza polsko-pomorskiego i został wzniesiony w celu obrony terytorium państwa polskiego. Na obecnym etapie badań problemy te muszą pozostać otwarte. Grod ten funkcjonował w XII w., a jego zniszczenie /ulegił spaleniu/ nastąpiło przed zajęciem tych terenów przez Krzyżaków.

W wykopie I/85 założonym na osadzie przygrodowej odkryto fragmentarycznie budynek słupowy z paleniskiem z obudową kamienną. Niestety znikoma liczba ułamków naczyń w dodatku małocharakterystycznych uniemożliwia precyzyjne określenie chronologii tej osady. Możemy jedynie przypuszczać, iż odpowiada ona chronologii grodziska.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Zamkowym w Malborku.

Badania będą kontynuowane.

ROCHY, gm. Zduny
woj. kaliskie
Stanowisko 1

Koło Archeologiczne przy Liceum
Ogólnokształcącym im. H. Kołłątaja
w Krotoszynie

Badania prowadził mgr Dionizy Kosciński. Finansował WKZ w Kaliszu. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne a fazy D.

Obok cmentarzyska badanego w poprzednich trzech kolejnych sezonach z pochówkami ciałopalnymi jamowymi odkryto kurhany. Na powierzchni 1 ha jest ich od 16 do 18. Rozmiary ich wynoszą wysokość od 1,5

do 2 m, trzy uznane za prawdopodobne mają wysokość kilkadziesiąt centymetrów, średnica ich wynosi około 15 m. Badania tegoroczne o charakterze sondazowym miały na celu określenie charakteru obiektów, jak i ich datowanie.

Kurhan 1. Sondazowy wykop poprowadzono od wierzchołka ku podstawie stoku kurhanu. Pierwotna jego szerokość wynosiła 1 m, a długość 14 m. W trakcie badań poszerzony został w parti szczytowej o 1,5 m². W zółtym sypkim piasku kurhanu znaleziono drobne ułamki ceramiki starożytnej /lużyckiej? / oraz wczesno-średniowiecznej z fazy D.

W centrum kurhanu na głębokości 80 cm odsłonięto szkielet dość mocno zeklaty ułożony głową ku zachodowi. Zachowały się kości czaszki, rąk ułożonych wzdłuż tułowia, kości miednicy i nóg. Ślady pozostałych to brunatne smugi w piasku. W poziomie szkieletu, na wysokości pasa leżał nóż żelazny, a w pobliżu stóp fragment przydeśny naczynia datowanego na fazę D. 0,2 m głębiej pojawiła się warstwa zbitwieliny o miąższości kilku milimetrów opadająca wraz ze stokiem kurhanu. Najprawdopodobniej jest ona pozostałością dokładniej nieokreślonego ubladu belek. Głębiej występował znów piasek wydymowy. W partii szczytowej osiągnięto głębokość 1,3 m.

Badania będą kontynuowane.

BOSTEK, gm. Gózdap
woj. suwalskie
Stanowisko 2

patrz
okres wpływów rzymskich

SANOK-BIAŁA GÓRA
woj. krośnieńskie
Stanowisko 3

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii
w Krakowie

Badania prowadził dr Michał Parczewski przy współpracy mgr Barbary Chudzińskiej. Finansował WKZ w Krośnie, UM i UJ. Pierwszy sezon badań. Osada wielokulturowa, głównie wczesno-średniowieczna /XI/XII - 1 poł. XIII w./.

Stanowisko leży u podnóża Gór Słonnych, na cyplowatym stożku napływowym niewielkiego cieku, usypanym u wylotu bocznej dolinki do doliny Sanu. Teren skansenu. Rozkopano 312 m², ujawniając 21 jam osadowych i 43 dołki postępowe. Zebrano ponad 1.900 fragmentów naczyń, w tym około 80 % pochodzi z wczesnego średniowiecza, a także inne zabytki. Znaleziono m.in. fragment toporka kamiennego /na wtórnym złożu we wczesnośredniowiecznym obiekcie 6/ oraz 5 odłupków krzemieniowych i litytowych/?, które można datować na epokę kamienia, głównie młodszą aż po epokę brązu włącznie. Przeważającą część jam prehistorycznych stanowiły obiekty walcowate lub lekko rozszerzające się ku dołowi, o średnicy 100-140 cm, z płaskim dnem sięgającym do głębokości 100-125 cm /obiekty 7, 13, 14, 15, 20 i 10 oraz zapewne 11/. Jama 3 o formie prostokąta i wymiarach 120 x 96 cm była pozostałością paleniska. Większa część omówionych obiektów pochodzi zapewne z epoki brązu lub wczesnej epoki żelaza. W jamie 17 oraz w podglebiu znaleziono łącznie 4 ułamki naczyń grafitowych /w tym brzeg/ kultury lateńskiej. Na okres wpływów rzymskich trzeba datować denar Hadriana /wystąpił na wtórnym złożu we wczesnośredniowiecznym obiekcie 6/ i parę ułamków ceramiki siwej. Odsłonięto 4 jamy wczesnośredniowieczne /nr nr 1, 2, 4, 6/ o kształcie prostokątnym i wymiarach od 480 x 200 /ob. 2/ do 380 x 190 - 220 cm /ob. 4/, sięgające do głębokości 45-90 cm. Wokół obiektu 1 rozmieszczone były dołki postępowe. W wypełniaku obiektu 6 natrafiono na monetę rzymską, dwa paciorki szklane, dwa noże żelazne, przęślik z różowego hupku, osełkę kamienną, fragment osłtycznego toporka kamiennego i 774 ułamki naczyń. Paciorki szklane odkryto także w obiektach 1 i 2, a w jamie 1 wystąpił ponadto fragment naczyń szklanego zdobionego wałdem plastycznym. Ceramikę wczesnośredniowieczną charakteryzuje profilowanie krawędzi naczyń, a wśród wątków zdobniczych przeważają odciski radełka oraz linie poziome, faliste i ukośne nacięcia.

SKIWY MAŁE
woj. białostockie
Stanowisko 1

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Białymstoku

Badania prowadziła mgr Barbara Maciukiewicz-Czarnecka. Finansował WKZ w Białymstoku. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne typu ma sowieckiego z grobami w obudowach kamiennych /XI-XIII w./.

Badania skoncentrowano w południowo-wschodniej części cmentarzyska, w celu określenia jego zasięgu. Przebadano obszar o powierzchni 225 m² i odsłonięto 7 grobowych obiektów. Wśród nich 3 posiadały dobrze zachowane obudowy kamienne, wewnątrz wypełnione brukiem, zostały jednak dokładnie spenetrowane w czasach nowożytnych, następnie starannie przywrócono im pierwotną formę. Na głębokości 0,5 m poniżej poziomu bruku, jednego z grobów, znaleziono fr. naczyń z zieloną polewą. Mamy tu najprawdopodobniej przykład działalności dzikiej inżynierii "młodości starożytności", z tego bowiem okresu pochodzą najstarsze wzmianki o cmentarzysku. Wypełniaka spenetrowanych grobów stanowiła ciemno-szara ziemia, przemieszana z drobnym żwirem, w której zalegały nieliczne szczątki kości. Ich zawartość kulturową sta-